

NARODNI DNEVNIK

Izaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 2.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pismina vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Vladati treba tudi znati

Od vsega početka so poznali beograjski centralisti samo eno skrb, kako bi trdno zagurali svojo vladavino v vsej Jugoslaviji. Historijo, vojne zasluge, dejansko posest moči, narodno in državno edinstvo, vse take in slične argumente so privlekli, da z njimi dokažejo svojo pravico do vladanja, toda na glavni argument so pozabili, na dokaz, da tudi v resnici znajo vladati.

To pa je najmočnejši argument, ker kaj koristi, če je kdo še tako upravičen do vladanja, če pa vladati ne zna. In narobe: kaj zato, če kdo nima prav nobene pravice do vladanja, če pa vlada tako dobro, da je vse z njim zadovoljno!

Slovenci, ki smo kljub svoji mehkobi, silno praktičen narod, smo vedno polagali važnost le na dokaz o sposobnosti vladanja, nikdar pa ne dosti na dokaz o upravičenosti. Je to itak poglavje, ki je vsak dan drugačno. Zato tudi nismo nikdar dosti oporekali centralistom, če so trdili, da so samo oni upravičeni do vladanja, nikdar pa ne dosti na dokaz o vorili, da naj vladajo dobro, pa bomo vsi zadovoljni.

Ampak ravno tega nismo mogli nikdar doživeti, pa naj so bili naši opomini še tako tehtni.

Toliko smo govorili, da je slovenske kmeti z davki preobremenjeni, pa vse je bilo zaman in slovenski kmet je moral sekati gozdove, da je plačal davke. In gozdovi so postali redki, hribi so izgubili zaščito, v nedeljo pa so vsled tega plazovi trgali železniško progo in povzročili milijonsko škodo.

In prekmurska železnica. V nedeljo je zopet zapela žalostno pesem o nesposobnosti centralistov. Začel jo je graditi slovenski inženir, strokovnjak v železniški stroki, ki je zgradil že več ko eno progo. Zidal je tako, ko treba, da je bil fundament trden, načrti pravilni, a da je zaslužil samo tisti, ki je delal, ne pa samo tisti, ki imajo dobre zveze. Zaradi tega je bila pod vodstvom slovenskega inženirja izključena. In zato je bil odstavljen in pesem prekmurske železnice se je začela. Rabil se je slab material, storile najbolj kapitalne napake proti zakonom geologije, pozabljalo se je na nujne objekte pri postajah, skrbelo se je premalo za odtok vode, storilo celo kopo drugih napak, pri tem pa zapravilo silno mnogo denarja. In tako je prišlo do tega, da je trga vsak dež zemljo pri nasipih, da je treba progo stalno popravljati in da gre do milijoni in milijoni, ker se ni dobro delalo že v začetku. Klasičen primer, kako se ne sme zidati proge, je prekmurska železnica in samo še Topličanska železnica je bolj klasičen primer nesposobnosti, a tudi nepoštenosti uprave.

Nič bolje pa ni na drugih poljih in da omenimo samo našo zunanjo politiko, ki je domena beograjske gospode. Brez prestanka govori ta gospoda o narodnem in državnem edinstvu, toda naš narod v tujini tega edinstva ne čuti. Da, prišlo je celo tako daleč, da mora nemški rajhovski list opominjati beograjsko vladavo, da se spomni slovenskih rudarjev na Westfalskem.

Ni več v debati, kdo ima pravico vladanja, temveč v debati je le sposobnost vladanja. Osem let doživljamo že dokaz nesposobnosti centralistov za vladanje, kaj se morejo zgoditi še večje izgube in nesreče, da bodo ta dokaz spoznali tudi drugi!

Nesposobnost vladajočih je spravila Jugoslavijo v najtežji položaj in samo skupno sodelovanje vseh Jugoslovancev more dati rešitev. Za skupno delo pa je potreben sporazum, iskren in pošten

Maksimović zmaga v radikalni stra ki.

Beograd, 10. avgusta. Celokupna politična situacija se je včeraj koncentrirala na dva politična dogodka, in sicer na priprave za noto Bolgarski in na volilno borbo za občinske volitve. Vsa ostala vprašanja, med temi tudi vprašanje pomoči oškodovancem po poplavih in izdelava novega proračuna 1927/28 so stopila v ozadje. Isto velja o predlogu opozicije, ki zahteva od vlade nujno sklicanje narodne skupščine. O tem predlogu opozicije člani vlade sploh ne bodo razpravljali.

Včeraj se je ponovno opazilo, da razmere na vrhovih radikalne stranke niso take, kakor bi morale biti in da se nazori in mnenja med odličnimi radikali križajo in zastrujejo. V glavnem se opazajo med radikali tri struje. Kakor vse kaže, je najmočnejša med temi struja Bože Maksimovića, drugo znatno slabjšo vodi dr. Ninčić, a pristaši tretje struje so iz bližje okolice Nikole Pašića. Poleg teh treh frakcij radikalov, ki so med seboj v borbi kot največje skupine, so tisti radikali, ki se drže ob strani in za sedaj samo zasledujejo razvoj prilik v radikalni stranki ter enodušno ugotavljajo, da delo teh skupin in mnogih drugih skupin samo škoduje ugledu radikalne stranke.

V vseh radikalnih skupinah se z napačnostjo pričakuje povratek predsednika stranke Pašića, ker se na Pašića polagajo vse nade, da bo pomiril duhove v stranki. Neki ugleden radikal je izjavil včeraj, da v radikalni stranki vre in celo prekipeva in da lahko pride do težkih posledic in to tem bolj, ker se avtentično doznava, da je stanje Pašićevega

zdravja prav težko in da se na Pašića sploh ne da v politiki več računati. Vse vesti o Pašićevem dobrem zdravju so pretirane in netočne. Točno je samo to, da je njegovo zdravstveno stanje slabo in naravnost kritično. Pa ako bi si Pašić na kak čudežen način tudi zdravstveno opomogel, bi ne mogel več ostati na čelu državne uprave, ker bi mu napor, ki so združeni s tem položajem, stalno slabšali njegovo zdravje. Zaradi znane agresivnosti Bože Maksimovića se njegove izjave, da želi, da se Pašić ponovno povrne na čelo državne uprave, tolmačijo kot dvosmiselne in tendenciozne, to tem bolj, ker se ve prav natančno, kako je s Pašićevim zdravjem. Interesantno pa je, da odobravajo aktivnost Bože Maksimovića ravno oni radikali, ki se zbirajo okoli Pašića in ki trde, da Boža Maksimović ni dobil od Pašića nikakih konkretnih navodil za delo, prav gotovo pa nikakega odobrenja za svoje doseganje delo. To protislovno stališče vsekakor dokazuje, da so pašićevci v zelo težkem položaju.

Iz okolice Ace Stanojevića se doznava, da je Aca Stanojević, čeprav je glasoval na včerajšnji seji za izključitev Miloša Bobića in njegovih tovarišev iz stranke, storil to samo iz razloga, da se pokori večini, da pa v globljini svoje duše ne odobrava postopanja Bože Maksimovića, ker uvideva, da se na tak način ne da obdržati edinstva radikalne stranke. Zatrjuje se, da je v Bobićevi skupini mnogo starih in izkušenih radikalnih boriteljev, s katerimi se ne sme tako ravnati.

mitetom, ker bi vsak tak poskus doživel po prepričanju vseh političnih krogov usodo Stambulinskega. Misli se, da bodo koraki, ki bi jih storila bolgarska vlada proti makedonskemu komitetu, samo dozdrevni in s komitetom dogovorjeni.

NINČIĆ ODPOTOVAL NA BLEJ.

Beograd, 10. avgusta. Minister zunanjih poslov dr. Ninčić je odpotoval sinoči ob 7.20 na Blej. Veruje se, da je avdijenca dr. Ninčića pri kralju v zvezi z odposlanjem naše note bolgarski vladi.

MINISTER DVORA PRI UZUNOVIĆU.

Beograd, 10. avgusta. Včeraj popoldne je imel Uzunović po kratkih konferencah sestanek z ministrom dvora. Sestanek je trajal eno uro in pol in je imel svrhu, da se obvesti kralj o situaciji.

Popoldne je bil pri dr. Ninčiću tudi francoski poslanik Grenard, da se informira o nastopu naše vlade napram Bolgarski in o situaciji na Balkanu vobče.

PRESTOLONASLEDNIK PETER NA POTU SKOZI ZAGREB.

Zagreb, 10. avgusta. Sinoči se je vozil skozi Zagreb prestolonaslednik Peter, ki se pelje v Kaštel-Kambelovac v Dalmaciji, kjer bo ostal nekoliko časa.

NAD BEOGRADOM SE JE UTRGAL OBLAK.

Beograd, 10. avgusta. Včeraj ob 4. popoldne se je utrgal oblak nad Beogradom Voda je zamašila vse kanale in se razlila po vsem trgu in cestah v nižjem delu mesta in na donavski in savski strani. Na mnogih krajih se ni moglo iti niti po tramvajskih tračnicah. Tramvajski promet je moral prenehati. Pred kolodvorom je nastalo malo jezero. Vode je bilo do kolena. Voda je tako drla, da je odnašala opeko od nove zgradbe ministrstva za šume in rude 200 do 300 m daleč.

Glavna skupščina UIU za depoliticacijo učiteljstva.

Beograd, 10. avgusta. Včeraj in predvčerajšnjim so se vršile seje Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Na včerajšnje zborovanje je prispela brzobjavka kralja, s katero kralj za zadovoljstvom sprejema izjave udanosti učiteljstva in srčno pozdravlja pionirje narodne prosvete.

Nato je poročal stari učitelj Mihajlo Jović. Za njim je podal referat o reorganizaciji združenja Anton Skala, ki je zahteval, da se statut izpremeni tako, da bo postalo združenje čisto stanovska organizacija ne glede na politično smer. V to svrhu je treba v prvi člen statuta sprejeti označbo »stanovsko nezavisno združenje«. Predlog je bil sprejet.

Sinoči je bil zaključen učiteljski kongres. Predsednik nove uprave je Vlado Petković. Sprejeta je bila rezolucija, s katero se zahteva depolitizacija učiteljskih društev in se obsoja politično preganjanje učiteljstva.

SPORAZUM ZA SEPTEMBERSKO ZASEDANJE ZVEZE NARODOV SE NI DOSEZEN.

Pariz, 10. avgusta. »Excelsior« piše, da vzhle prizadevanju Brianda in Chamberlaina, da vplivata na Brazilijo, Španijo in Poljsko, izgleda, da se bo moralo bližnje zasedanje Lige narodov baviti z istimi neprilikami ko dosedaj. Mello Franco, delegat Brazilije, je izjavil dopisniku tega lista, da pride v Ženevo, a samo zato, da zbere svoje tovariše. Brazilija ne bo zastopana na septemborskem sestanku Lige narodov.

LOCARNSKA POLITIKA SE ŠE IZPOLNE.

Frankfurt, 10. avgusta. Bivši minister Francije De Monzie piše v pismu, ki ga je poslal »Frankfurter Zeitung«, da ni govora o tem, da se izpremeni dosedanja smer evropske politike. Francoski parlament je odbril politiko, ki ji je dal temelj sporazum v Locarnu, in ta pravica ni ogrožena zaradi dogodkov v notranji politiki Francije. H koncu pravi, da je potreben še ožji nemško-francoski sporazum.

VESTI O UPORIH V RUSIJI NERESNIČNE.

Moskva, 10. avgusta. Izdan je bil službeni komunike, ki pravi, da niso resnične vesti nekaterih evropskih listov o vojaških nemirih v Ukrajini, Leningradu in Kronstadtu.

50 MILIJONOV ŠKODE OD POVODNJI V ZAGREBU.

Zagreb, 10. avgusta. Prolomi oblakov, ki so bili v nedeljo nad Zagrebom, so napravili velikansko škodo. Poplavljeni je več skladišč, zlasti skladišče Franckove tvornice, carinsko skladišče, skladišče električne centrale itd. Celokupna škoda se računa v Zagrebu čez 50 milijonov dinarjev.

ZAGREB—SUBOTICA 4 : 3.

Zagreb, 10. avgusta. Včeraj je bila semifinálna tekma med Zagrebom in Subotico, ki se je končala z zmago Zagreba. Rezultat tekme je 4 proti 3.

Na nedeljski tekmi v Beogradu med reprezentanco Beograda in Ljubljane je zmagal Beograd s 5 : 2 in ne obratno, kakor smo pomotoma včeraj poročali.

MORSKI PSI POŽRLI ŠEST OSEB.

Iz Lastova se poroča, da so na Korčuli napadli morski psi kopalce in požrli šest oseb.

Naša sramota.

KAKO SKRBI NAŠA VLADA ZA NAŠE RUDARJE NA WESTFALSKEM.

Prijatelj, slovenski rudar iz Essena na Westfalskem nam je poslal številko Krup-povega lista »Essener Allgemeine Zeitung«, v kateri je objavljen pod naslovom »Skrbna država« in s podnaslovom »Slovensko vprašanje v Poruhrju« članek, ki ga v nastopnem objavljamo dobesedno. Glasi se:

»Splošna brezposelnost poraja tudi vprašanja, ki imajo prav trdno zunanje-politično ozadje. Kakor znano živi v Poruhrju med tujerodnimi delavci tudi veliko število Slovencev. Njih število se od poznavele ceni od 50 do 60.000. Ti ljudje, ki so bili kot dobri delavci zelo iskani, so bili najeti pred kakimi 30 leti, ko se je začel gospodarski procvet Poruhrja, v stari Avstriji in so se predvsem naselili v Hambornu, Mörm, Bottropu, Gladbecku, Buerni, Reklinghausenu in v dori-mundskem okraju. Ker so imeli trden namen, da se kasneje vrnejo zopet v svojo domovino, so le redki postali nemški državljani. Po mirovni pogodbi so pripadli Jugoslaviji, tako da bi danes imela ta država dolžnost skrbeti za svoje državljane v Nemčiji. Vsled zastoja v obratih je namreč postal velik del teh Slovencev brez posla. Kot tuji državljani ne dobijo nobene brezposelnostne podpore in ker ni nobene recipročne pogodbe med Nemčijo in Jugoslavijo, ni nobenega sredstva za državno podpiranje teh brezposelnih Slovencev. Vseeno pa so bili te ljudje podpirani iz siri-rotinskih skladov, kar pa ima naravno vsled splošne krize občin porurja svoje meje.

Vse te razmere so beograjski vladi znane. Slovenci Poruhrja imajo dobro društveno organizacijo, ki energično zastopa interese svojih rojakov. Toda ne dosežejo nič, ker imajo v Beogradu vsake tri mesece novo vlado, kar ima za posledico vselej novo krizo, če se kdaj že pokažejo začetki pomožne akcije, uniči vse vlade. Pa tudi tedaj, če bi bile razmere bolj stabilne, bi se dalo Slovencev pomagati le, če bi se v teoriji na papirju obstoječi zakoni v zaščito delavcev pričeli praktično izvajati. Danes Jugoslavija dejansko ne pozna nobene socialne zaščite. Pobirajo se sicer prispevki za podpiranje brezposelnih, toda nobenih prispevkov se ne izplačuje. Ob-

stoji sicer tudi ministrstvo za socialno politiko, toda to se ne meni za socialna vprašanja. Tako se prepuščajo z naravnost brezprimerno brezskrbnostjo slovenske kolonije v Westfaliji svoji usodi. Razpoloženje med Slovencev Poruhrja zato razumljivo ni ravno rožnato. Vznemirjenje je v zadnjih dnevih še posebno naraslo, ker se sliši, da hočejo nekatere občine brezposelne Slovence izgnati. Slovenske organizacije se silno trudijo, da bi svoje rojake obvarovale pred to usodo. Kakor je izgon v takšnih okoliščinah iz človeških ozirov obžalovanja vreden, tako je na drugi strani razumljivo, da poruhrske občine, ki imajo dovolj lastnih skrbi, ne morejo finančno podpirati in vzdrževati ljudi, ki so kljub vsemu vendarle tuji državljani.

Situacija bi bila mnogo enostavnejša, če bi obstojala recipročna pogodba med Nemčijo in Jugoslavijo. Na tej pogodbi je v prvi vrsti interesirana Jugoslavija. Pa tudi Nemčija se interesira za tako pogodbo. Nemška manjšina v Jugoslaviji šteje 540.000 prebivalcev, ki do danes niso imeli vzroka pritoževati se o intoleranci beograjske vlade. Ustrezljivost v Berlinu bi se torej dobro izplačala našim bratom v Jugoslaviji.

Tako smo torej morali doživeti tudi to sramoto, da mora rajhovski list opominjati našo vlado, da se spomni jugoslovanskih državljanov v Nemčiji. Rajhovski list ima več srca za jugoslovanske rudarje kakor pa jugoslovanska vlada. Res, daleč smo prišli.

Ampak članek nemškega lista tudi ni v ponos našim strankam. Res je sicer, da pokaže naša vlada v vseh socialnih vprašanjih silno nezanimanje in da morajo to srbski delavci ravno tako krepko občutiti ko naši slovenski. Ampak nekaj več bi se dalo le doseči, če bi se naše stranke manj prepirale, a zato več delale.

Predvsem pa, če bi bile v splošno narodnih vprašanjih enotne. Splošno narodna zadeva pa je tudi usoda naših rudarjev na Westfalskem in zato upamo, da se bodo tudi naše stranke zganile in poskrbele, da se Beograd spomni tudi slovenskih rudarjev na Westfalskem.

Ganljiv, a kazniv altruizem.

Glavno glasilo SDS, dično »Jutro« piše dan na dan, da je SDS popolnoma desinteresirana pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. SDS, da samo podpira one samostojno misleče obrtnike in trgovce, ki nečejo s politiko nič imeti in ki propagirajo strogo stanovsko misel v trgovskih in obrtniških organizacijah.

Naravnost ganljivo je, kako je SDS postala altruistična. Prav nič ne zahteva, temveč podpira ljudi samo iz gole in nad vse plemenite nesebičnosti! Divno, kako se poboljšuje naša SDS. Opozicija je zanj res izvrstna poboljševalnica in dobro je, da ostane v njej še nekaj časa, da se odvadi tudi drugih svojih grehov, zlasti pa, da prične spoštovati resnico.

Zakaj nič drugega kot čisto navadno farbarija je, če pravi SDS, da je za volitve v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo desinteresirana. Če je temu tako, zakaj pa se pehajo za takozvano stanovski listo samo izraziti esdeesariji. Zakaj pa ni med zagovorniki te liste niti enega nasprotnika SDS, vsaj teh vendar ni tako malo, ko pa je SDS bila pripravljenata dati SLS 16 odbornikov za trgovski in obrtni odsek Zbornice! In zakaj ni med zagovorniki liste anonimnega akcijskega odbornika niti enega naprednega toda ne esdeesarskega trgovca ali obrtnika? Vsaj tudi teh ni tako malo, kakor je jasno pokazal obni zbor Zveze slovenskih gremijev v Kranju?

Zakaj vse to? Zakaj ne pojasni teh enostavnih vprašanj dično »Jutro«. In zakaj brani kljub temu s tako vno listo, ki ni esdeesarska, kakor pravi »Jutro«. Že to večno naglašanje da je SDS desinteresirana, kaže interes SDS pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Zakaj tisti, ki je res desinteresiran, ta tega ne bo vsak dan pravil temveč bo šel mirno svojo pot in pustil, da drugi govorijo kar hočejo. Ampak SDS ravno ni desinteresirana, pač pa diskreditirana in zato je treba vsak dan zatajiti firmo, ker drugače bi doživela lista anonimnega akcijskega odbornika prav isti polom, kakor očiščena esdeesarska lista! V tem je vsa desinteresiranost SDS in v tem je tudi vsa ganljiva nesebičnost SDS.

Samo da niso volilci tako ganljivo naivni, da bi Jutrovskim zatrdilom verjeli, ker mogoče, da teče voda v klanec, ni pa mogoče, da bi postala SDS nesebična. Čudeži se ne gode več in SDS kot »svobodomislena« stranka bi to lahko vedela.

Vedela bi pa tudi SDS lahko to, da je vse njeno zatiranje o desinteresiranosti pri volitvah samo dokaz njene slabosti, ko si mora SDS že naprej zagurati izgovor, da ni bila pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo tepena, ker sploh pri teh volitvah nastopila ni. Če misli SDS, da bo imela s tem izgovorom več sreče ko pa s svojim zatrdilom, naj bo blagoslovljena. Ampak javnost bo vedela koliko je ura bila, kadar propade lista pristašev SDS in to po dnevnem priporočilu »Jutra«. Tedaj bo javnost znala, da je padla zadnja postojanka SDS in da je gloriole SDS za vedno konec.

In v tem je vsa ganljiva nesebičnost SDS, v tem njena desinteresiranost, v tem njen strah, v tem pa tudi vzrok več, da bodo vsi zavedni slovenski trgovci in obrtniki storili svojo dolžnost ter glasovali proti listi stranke, ki se danes skriva pod tujim imenom.

Vikin:

Stalin — Zinovjev.

Zadnja pregrupacija in menjava višjih funkcionarjev ruske komunistične stranke preteklega meseca je jako značilna in za današnjo dobo velikega pomena. Boji med grupo Zinovjeva in Stalina so bili važni načelni boji, ki bi lahko napravili v ruski komunistični stranki težak razkol in bi lahko povzročili likvidacijo III. Internacionalne.

Ali ta boj se je že polegel. Večina komunistov je Zinovjeva odstavila in sledila Stalinu.

Kot sem že prej poudarjal važnost teh načelnih bojev med navedenima reprezentantom komunistične Internacionalne in Uni-je socialističnih sovjetskih republik, je potrebno, da tudi slovenska javnost pravilno presodi ta načela reprezentantov delavskih in kmetijskih mas Rusije.

Vzemimo najprej Zinovjeva.

Po velikem porazu Zinovjeve skupine v ruski komunistični stranki na zadnjem kongresu se je razvoj stranke v hitrih skokih blizal končnemu izbruhu. Celokupna taktika in politika predsednika Komunistične Internacionalne je doživela na kongresu ruske komunistične stranke nečuten fiasko in obsojena je bila od celokupnega članstva. Takozvana frakcija skrajne levice, katere je struno šla za Zinovjevem, ga je na tem kongresu zapustila, kakor hitro je Zinovjev izgubil poverjenje od večine članstva kom. stranke. Prakticiranje terorja v ruski komunistični stranki je takoj, ko je Zinovjev izgubil upliv, začela izvajati konsekvence pri pristaših Zinovjeva in pri vodstvu III. Internacionalne. Vodstvo RKB (Ruska kom. stranka) je takoj vse njegove pristaše odstavilo iz državne uprave in iz važnejših

mest v stranki sami. Najnezanesljivejši so bili takoj oddani v Sibirijo ali v Turkestan na počitnice. Stranka je najprej razočistila pristaše Zinovjeva in ko je šele to dobro napravila je šla nad samega šefa III. Internacionalne.

In »odrug« Zinovjevu je bil pred kratkim na brutalen način vržen iz eksekutive, na njegovo mesto pa postavljen — Radčutak, pristaš Stalinov.

Tako se je izvršila pregrupacija ruske komunistične stranke v Stalinovo smer. Poglejmo še kakšno načelo je zastopal Zinovjev, da je moglo članstvo pristati na to, da se je vrglo šefa Internacionalne naenkrat — na polje.

Zinovjev pravi sledeče: Državna industrija — še ni socializem. Ali morda ne vidite, kako srednji kmet vedno bolj bogati? Ali ne vidite, kako trgovci postajajo vedno bolj kapitalistični, kako se pri njih zbira kapital? In ako postanejo močni in bogati, je možno, da postanejo samozavestnejši, organizirajo opozicijo in naša vlada je v nevarnosti — revolucijo je lahko izgubljena. Ali ne vidite, da statistika zadnjih sovjetskih volitev kaže, da so dobili premoč bogatejši kmetje nad siromašnejšimi? Ali ne vidite, da so mestni nameščenci, uradniki in trgovci pritisnili na siromašne? In edino sredstvo proti razpasenju meščanstva in srednjih kmetov je: konfiskacija kapitala, nalaganje velikih davkov, revolucionarno sodišče!

To načelo je Stalinova skupina proglasila za protikomunistično. Stalin se pogazil Zinovjeva, industrializem je zmagal nad anti-kapitalizmom!

Poglejmo še načelo Stalinove skupine, ki se smatra za pravo komunistično!

Stalin pravi: Državna industrija — to je del socializma v sovjetski uredbi. Zato je glavna stvar — državno industrijo povečati. Industrializacija Rusije — to mora biti cilj sovjetske politike. Ta industrializacija pomeni prvič pomnožitev proletariata, drugi kruh za milijone, ki iščejo dela, tretjič jačanje socialističnih elementov, četrtič nacionalizacijo zemlje, petič uničenje privatnega kapitala, kapitalističnih in buržuaznih elementov. Od tega so vse ostale naloge podrejene glavni nalogi industrializacije. Ako osrednji kmetje bogate, je to znak za boljšo našo nacionalizirano industrijo in tem več ima od tega Državna Banka. Ako kapitalistična industrija rase, ali ako se bogatijo trgovci, to je tem boljše, kajti poleg njihovega razmaha raste tudi državni.

To stališče je večina odobrila. To stališče je tudi povsod zmagovalo. Ali ko je Zinovjev hotel organizirati ilegalno borbo proti Stalinu, tedaj je bil primoran Stalin nastopiti s skrajnim sredstvom v interesu Rusije — z izključitvijo Zinovjeva.

Zmaga Stalina nad Zinovjevem pomeni zelo veliko. To je zmaga industrije nad boljševistično revolucionarno koncepcijo in njenim nositeljem. To je pravzaprav zmaga gospodarske politike za obnovo sovjetske Rusije; katero so vojni komunistični eksperimenti dezorganizirali in upropastili. To je zmaga tistih gospodarskih faktorjev, ki hočejo danes v Rusiji graditi na poti državnega socializma in kolektivizma.

Vprašanje pa je sedaj, ali se bo moral Zinovjev umakniti tudi iz eksekutive komunistične Internacionalne in ali se bo izvršila celo likvidacija, ali vsaj preorientacija smeri Komunistične Internacionalne.

O tem je zaenkrat zelo težko govoriti, ker se je tudi pred kratkim Stalin izjavil za pravilnost Zinovjeve taktike v III. Internacionalni. Skoraj sigurno je, da bo Zinovjev ostal v Internacionalni in da se politika in taktika te bistveno ne bo popolnoma nič izpremenila. Možna pa je, da se bodo našle različne kombinacije in grupacije, ki bodo tudi komunistično Internacionalno spravile v zmernejšo smer.

Zaenkrat se je sovjetska Rusija otresla iluzij starih revolucionarjev in je začela graditi za svoj industrijski razvoj. Ako bi ovsjet-ska Rusija zasledovala že takoj, ko je uvedla NEP (Nova Ekonomska Politika) tako stališče, kot ga danes zastopa Stalin, bi se lahko tako opomogla, da bi vsem evropskim državam pokazala sistematičen smisel za uvedbo sanacije gospodarstva v državi.

Politične vesti.

— Zopet poraz naše diplomacije. V bolgarski aferi je doživela naša vlada s pomočjo zavezne in prijateljske italijanske vlade zopet nov in silen poraz. Nobene akcije ne sme in ne more podvzeti na bolgarske komiske in razbojniške vpade, temveč mora mirno gledati, kako ti četaši ubijajo in plenijo jugoslovanske državljane. Na drugi strani pa vidi vlada g. Ljapčeva in njeni podporniki, da smejo nemoteno nadaljevati s komitskimi vpadi ter preprečevati konsolidacijo Jugoslavije. To je žalostna bilanca toliko napovedanih a ne izvršenih demarš v Sofiji. Prepričani pa moramo biti, da bomo morali sličnih ne-spehov še mnogo doživeti, ker naša zunanja politika nikakor neče kreniti s svoje dose-danje slabe poti. Dobra zunanja politika je mogoča le, če se more nasloniti na ves narod. Ta pa je mogoče le, če vodi zunanjo politiko zunanji odbor skupščine, ne pa samo par posameznikov, zlasti še, če ti še niso podali prav nobenega dokaza ženjalnosti, temveč le prav srednje povprečnosti. In še nekaj! Dobra zunanja politika se da voditi le, če je dobra notranja politika in v tem je glavni vzrok, da doživljamo v zunanji politiki same neuspehe.

— Radikalna »Samouprava« je čutila potrebo, da se je zaletela v panevropsko gibanje ter se prav temeljito osmešila. V panevropskem gibanju vidi namreč »Samouprava« po-izkuse Nemcev in Madjarov za obnovitev starih mej. Pri tem se sklicuje tudi na bivšega avstrijskega kancelarja dr. Seipla, ki je tudi med pristaši Panevrope. Bolj slabega argu-menta si »Samouprava« res ni mogla zbrati, ker je stara stvar, da je dr. Seipl nasprotnik priključitve Avstrije k Nemčiji in mož, ki vsled svojega naziranja uživa veliko zaupanje v Parizu. Menda bo to »Samoupravi« v Beogradu zadostovalo. — Bodi pa tudi »Samo-uprava« povedano, da je sicer zelo mogoče, da bodo nekateri Nemei in Madjari skušali iz-rabiti panevropsko gibanje tudi v šovinistične in revanšne svrhe. Toda »Samouprava« naj upošteva, da se je izrekla za Panevropo tudi socialna demokracija, ki je vsaj tako močna garancija, da ne zaplava panevropsko gibanje v šovinistične akcije, kakor »Samo-uprava« v Beogradu. Kaj napadate in iščete nasprotnikov, ko Vas pa nihče ne napada!

— Za združitve več upravnih celot v eno je predvsem potrebno izenačenje zakonodaje v različnih upravnih celotah. To je naglasil najvišji sodnik v Nemčiji dr. Simons na zborovanju »International Law Association«, ki se vrši te dni na Dunaju. Ko so namreč dr. Simonsa vprašali, kako on misli o združitvi Avstrije v Nemčijo, je rekel, da je treba pot za politično ujedinjenje vestno pripraviti s postopnim izenačevanjem oboje zakonodaje, ker samo pravno enako čuteči državljani se bodo v novi državi počutili dobro in zadovolj-bodo v novi državi počutili dobro in zadovolj-bodo. — Pri nas posluje ministrstvo za izena-čenje zakonov že prav lepo vsoto let, izena-čenih zakonov pa imamo še jako malo in raz-ličnih zakonodaj ni najmanjša ovira za utr-ditev skupnosti našega državnega življenja.

— Gajda odpušen. Administrativno postopanje proti Gajdi je ustavljeno, ker se je iz-kazalo, da ni mogoče Gajdo obtožiti nobene-ga kaznlivega dejanja. General Gajda pa je vložil prošnjo za superarbitracijo in njegovi prošnji je bilo ustreženo. Gajda zapušča torej

češkoslovaško armado, ki bo s tem prosta vseh političnih in strankarskih vplivov.

— Vsebinsko nemško-francoskega gospodar-skega provizerija. Nemški listi poročajo: Po dvehletnih pogajanjih je nastala potreba, da se sklene pogodbo za one stvari, za katere je bil dosežen sporazum. Gre za skoraj polovico stvari, o katerih se je pogajalo. Do 20. avgu-sta ima biti pogodba ratificirana in tedaj stopi tudi v veljavo. Francija dovoljuje v po-godbi pravico največjih ugodnosti Nemčiji glede konzularnih in davkoplačevalnih vpra-sanj ter postopanja s trgovskimi potniki in v trgovskih zadevah. Pogodba se razteza na vso Francijo in vse kolonije, razven na Ma-roko in Indokino. Za vseljevanje in naselitev nemških kolonistov ne dovolji Francija Nem-čiji pravice najvišje ugodnosti, temveč ob-ljublja samo, da bodo vse prošnje preso-jane z največjo dobrohotnostjo. Pravico največje ugodnosti priznava Francija Nemčiji glede brodarstva za Francijo in vse kolonije razven v Maroku in Indokini. V kratkem se v smislu pogodbe ustanove nemški generalni konzulati v Marseilu in Alžiru ter konzulat v Havru.

— Lloyd George o finančni politiki Poincareja. Lloyd George je objavil članek, v kate-rem odgovarja na vprašanje, če bo imel Poin-care s svojo finančno politiko uspeh. Lloyd George v to zelo dvomi, ker po njegovem mnenju je usodna zmota, če misli Poincare najprej dvigniti vrednost franka in ga šele potem stabilizirati. Da bi se to Poincareju po-srečilo, potem bi moral Poincare doseči tro-je: 1. Vsi davki, novi in stari, bi morali biti tudi v resnici plačani; 2. frank ne bi smel več pasti in 3. francoski davkoplačevalec bi moral zopet zaupati v frank. V parlamentu je Poincare nove davke sicer dosegel, toda davkoplačevalec, ki bo moral davke plačati, ne bo tako sodil ko poslanci, ki se jih je polastila panika vsled silnega padanja franka. In na-dalje. Če frank pridobi na vrednosti, potem bo narasla brezposelnost in davke bo vedno tež-je plačevati. Potrebna bodo posojila iz tujine, ta pa so le mogoča, če bo Francija vse svoje obveznosti poravnala. O tem pa noče Poincare nič slišati in zlasti ne o Washingtonskem dogovoru. Toda v zadnjem času se je Poin-care na intervencijo belgijskega strokovnjaka premislil in ne govori več, da si mora Fran-cija sama pomagati. S tem, pa se približuje Poincare zopet načelom Caillauxa, ki je hotel da bo sanacija franka neodvisna od čustev in se naslanjala samo na dejstva. — Pozitivnega odgovora Lloyd Georgea torej ne podaja, ven-dar pa je značilna njegova konstatacija, da Poincare osvaja Caillauxov načrt. In zadnja poročila to v celoti potrjujejo in tako se je uresničilo to, kar so napovedovali dobri po-znavalci francoskih razmer, da je rešitev franka dejansko izšla od Caillauxa, kot re-šitelj pa bo slavljen njegov nasprotnik Poin-care. Za državniški format Poincaréja je tu-di to značilno.

— Sklicanje francoske narodne skupščine. Senat je s 275 proti 17 glasovom sprejel na-črt za sklicanje narodne skupščine. Sklicana bo 10. avgusta v Versailles. — Vlada je sta-vila vprašanje zaupanja o načrtu ujedinja pa-rlamenta in senata v nacionalno skupščino. Parlament je sprejel predlog vlade s 418 proti 133 glasovom.

— Pred novimi volitvami v Angliji? Dol-gotrajni rudarski štrajk je ustvaril v Angliji popolnoma nov politični položaj. Stara dr-žavna tradicija v Angliji pa je, da razpiše vlada pri takih prilikah volitve, da se novost položaja in razlike med pred in sedaj pokaže-jo tudi v parlamentu. Vlada pa ne bo vzela rudarskega štrajka za povod novih volitev, ampak reformo lordske zbornice, ki je že zelo preresetana v vseh posameznostih, kar je za politične organizacije na deželi znak, naj se začno pripravljati za nove volitve.

— Ponesrečen atentat na Pangalosa. V ne-deljo je bil poskušan atentat na predse-dnika republike Pangalosa okrog 2. popoldne, ko je obdeval v hotelu. Ravno v trenutku, ko je hotel atentator sprožiti samokres, so ga prišli. Atentator je priznal svoj namen. Atentat je vzbudil v celi javnosti globoko indignacijo. V mestu je mir. Atentator je tr-govec, ki je že prej ubil nekega žanadarme-rijskega oficirja.

— Kulturni boj v Mehiki. Stališče vlade se je utrdilo in vlada nadaljuje s svojimi ukrepi proti katoliški duhovščini. Vlada je odredi-la, da se morajo dati vsi duhovniki registri-rati. Skofje so se tej odredbi uprli, toda vla-da je trdno odločena, da svojo namero izvede. Kljub temu pa je škofovska konferenca izja-vila, da sta registracija duhovnikov in za-plenba cerkvenega premoženja glavni oviri za sporazum z vlado. Kar je bilo cerkvi po-darjeno je bilo podarjeno Bogu in zato nima na to premoženje nobena vlada pravice. — Vlada je odredila, da ostanejo cerkve odprte. Ker pa verniki ne posejajo cerkev, je vlada odredila desinfekcijo vseh cerkev.

KRATKE VESTI.

Finančni odbor francoskega parlamenta je odklonil predlog poslanca Falcoza, da se uve-de valutna oddaja za tujce.

Pohod španskih čet v Rif se nadaljuje in so štiri španske kolone obkolile mesto Se-suan.

Boji v Siriji še vedno niso končani. Fran-cozi poročajo, da so uničili večji oddelak vstavev in da je bilo pri tej priklki ubitih več vstajških voditeljev. Turisti, ki so prispeli iz Damaska v Jeruzalem, pravijo, da niso v Siriji nikjer imeli nobenih neprilic.

Truplo Lorda Kitchenerja je našel neki Anglež Power v bližini Orknejskih otokov. Truplo je po eksploziji na krizarki »Hamp-skire« zanesla voda k bregu, kjer ga je našel neki ribič in pokopal.

BELEZKE.

Veliknega terorja v Južni Srbiji ni. Pravi »Samouprava«. Ali bi bilo potem glavno glasilo radikalne stranke tako prijazno in povedalo od kakšne »bolezn« so umrli vsi oni, ki so bili ubiti za časa sedanjega vo-lilnega boja?

Dnevne vesi

DA NE BO KATASTROFA SE VEČJA.

Velika je postrdnost naših železničarjev in zadnja nedelja poplav je to znova dokazala. V noči in največjem naluvo so hoteli inženirji, uradniki in delavci na ogrožena mesta in z največjim naporom poskrbeli, da je bil promet čim prej vzpostavljen. Včasih so dobili železničarji za tako težavno in težko delo posebne nagrade. Sedaj pa so te iz vzrokov štedenja odpravljene.

Ampak to ni nobeno štedenje, temveč zapravljaje. Tudi železničarji so le ljudje in kaj če ti lepega dne spoznajo, da morajo tudi oni štediti svoje sile in svoje zdravje.

— **Prestolonaslednik Peter** se pelje danes z Bleda skozi Ljubljano v Dalmacijo.

— **Špansko brodovje obišče naše Primorje.** Kakor poročajo, obišče prihodnji mesec špansko brodovje našo obalo in sicer Split in Dubrovnik. To bo prvi obisk španskega brodovlja v naših vodah.

— **IV. kongres mednarodnega društva zdravnikov** se vrši dne 26. in 27. t. m. v Pragi. Prvi kongres se je vršil v New Yorku, drugi v Zenevi, tretji v Londonu.

— **Gospodarska razstava v Ormožu.** V Ormožu, gospodarskem središču najvzhodnejšega dela Stajerske je bila odprta v nedeljo okrajno obrtno gospodarska razstava. Odprto so se udeležili poleg domačinov veliki župan dr. Pirkmayer, zastopnik ljubljanske Trgovske in obrtne zbornice dr. Pless, predsednik mariborskega obrtnega društva dr. Vahtar in zastopnik celjskih obrtnikov Zabkar. Razstava kaže velik napredek tamkajšnjega obrtništva. Zastopane so vse panoge obrti.

— **Iz državne službe.** Imenovani so: za sumarskega svetnika pri okrajnem glavarstvu v Mariboru inšpektor generalne direkcije šum Ante Ružič; za revizorja pri okrajnem agrarnem uradu v Mariboru revizor županjskega agrarnega urada v Zagrebu Franjo Neralič; za inšpektorja in taksatorja direkcije šum na Sušaku Ivan Maruči; za pravnikarja pri županjskem agrarnem uradu v Vel. Bečkereku Zdravko Grafenauer.

— **Tragična smrt starega zdravnika.** Te dni so našli v Berlinu v njegovem stanovanju zadržanega 71 letnega sanitetnega svetnika Maksa Mayerja in njegovo 61 letno soprogo. Nesrečna zakonska dvojica je izvršila samomor radi bede.

— **Avtomobilske tekme na Ljubelju.** Ki sta ji prisostvovala tudi kralj in kraljica, se je udeležilo 25 avtomobilov in 9 motočeljk. Najboljši čas je dosegel med avtomobilisti Alfonsoz Mally iz Trčica na avtomobilu »Lancia« v 11 min. 50 sek. V posameznih kategorijah v so dosegli med avtomobilisti prva mesta: v V. Emerich Mayer iz Ljubljane na Daimlerju; v IV. R. Schaub iz Celovca na »Austro-Fiatu«; v III. A. Spitzer iz Ljubljane na »Fiatu«; v II. A. Stojšek iz Rogaske Slatine na »Tatru« in v I. kategoriji ing. Bloudek iz Ljubljane na »Fordu«.

— **Upor v vojaški umobolnici na Poljskem.** V vojaški umobolnici v Vilni je izbruhnil te dni upor. 7 pacientov je navalilo na stražo, pri čemer je bil poveljnik straže težko poškodovan. Straža je bila prisiljena rabiti orožje, po daljšem boju se ji je posrečilo uporne umobolne ukrotiti. Eden od njih je bil ubit.

— **Državni uradniki groze s stavko.** Predsednik »Saveza činovnikov« v Dalmaciji, Katurar je izročil v Beogradu predstavko dalmatinskih državnih uslužbencev. V predstavki povdarja državni uslužbenci med drugim, da bodo prisiljeni, če se jim zniža plača, stavkati. Služne predstavitve je dobil glavni odbor činovniškega saveza tudi iz ostalih pokrajin.

— **Napredovanje sodnikov.** V ministrstvu pravde je podpisan ukaz o napredovanju večjega števila sodnikov.

— **Kolera in vročina na Kitajskem.** Kakor poročajo, vlada na Kitajskem silna vročina, kakršne ne pomnijo že pol stoletja. Pojavila se je tudi kolera. Vsak dan umrje na tisoče ljudi.

— **Ker ni mogel odpreti lastne trgovine.** V soboto zvečer se je v Topčideru pri Beogradu argel pod vlak trgovski pomočnik Božidar Stanković, ker mu ni hotela dati njegova mati denarja, da odprl svojo lastno trgovino.

— **Iz nesrečne ljubezni do svoje hčerke v smrt.** Seljak Vasa Lukač se je preselil iz Like v Jugovopolje. S seboj je vzel svojo 16 letno hčerko in 10 letnega sina, dočim je ostala njegova žena v Liki. V novi domovini se je zaljubil v svojo hčerko, ki je neprestano zasledovala. Hčerka se mu je dolgo izogibala, končno pa je pobegnula k materi v Liko. To je moža tako razžalostilo, da se je pred nekaj dnevi ustrelil.

— **Raziskovalec radija Menard umrl.** Iz Pariza poročajo: Slavni raziskovalec radija, komandur častne legije, dr. Menard, je umrl vsled zastrupljenja z radijem. Dr. Menard, ki je bil star 53 let, se je moral podvreči že številnim amputacijam.

— **Policijska služba na Dunaju.** Na Dunaju sta hotela te dni ponoči aretirati neki policijski nadzornik in neki drugi policijski stražnik tri prepečake. Eden od prepečakov je smil nenadoma policijskega stražnika z nožem v prsi. Težko poškodovanega moža so prepeljali v bolnico. V Ljubljani so ljudje bolj krovti, tu se kaj takega ne pripeti, zgo-di se kvečjemu, da jih dobi aretirance od policaja s pendrekom.

— **Čin maščevanja.** Iz Sopronja poročajo o bestialnem činu maščevanja. Dva doslej neznana divja lovca sta napadla v gozdu pri Sanku gozdnega čuvaja Julija Szombata, ga slekla do gola ter privezala k drevesu, pod katerim se je nahajalo mravljišče velikih črnih mravelj, nakar sta odšla. Ko so našli Szombata naslednje jutro pasanti, je bilo celo njegovo truplo polno mravelj in drugega mrčesa. Mravlje so Szombata stra-

hovito ognile. Od bolečin je tako kričal, da so se mu strgale glasilke. Ko so ga našli, je bil onesvečen.

— **Angleška kraljevska dvojica proti kratkim krilom.** Angleška kraljevska dvojica je prisostvovala te dni regati v Cowes-u. Pri tej priliki sta bila kralj in kraljica zelo indignantna radi kratkih kril in razgaljenih ramen dam iz višje angleške aristokracije.

— **Vlomilec kot komi.** V Heugrabenu (Burgenland) se je pripetil te dni komičen vdom. Delavec Vukitovits je udril pri belem dnevu v trgovino trgovca Reicha. Baš v trenutku, ko je hotel s plenum popihati, se je pojavil v lokalu neki brusilec. V prvem strahu se je skril vlomilec pod mizo. Ko pa je zaklical brusilec: »Ali ni nikogar tu?«, je našel brusilec zopet svojo priučnost duha, zlezel iz pod mize ter vprašal ravnoodušno: »Kaj pa želite?« — »Namizno olje,« je odgovoril brusilec. — »Mi je prav žal, ga nimamo,« se je odrezal vlomilec ter jo hotel odkuriti. Toda v tem trenutku je prišel trgovec, ki je alarmiral pasante in par minut nato je bil Vukitovits v luknji.

— **1900 berlinski umetnikov v bedi.** Iz Berlina poročajo: Glasom uradne statistike dobiva v Berlinu okoli 1900 umetnikov podporo za brezposelnost.

— **Žrtve planin.** Avstrijski listi priobčujejo cele kolone solzavo pisanih poročil o »žrtvah planin«. Nekdo je k temu pripomnil, da je hriboštvo prav lep in zdrav šport, da pa bi bilo treba vsakogar, ki izpostavlja z nepotrebnim drznim plezanjem po skalovju svoje in udeležencev resničnih ekspedicij življenje v nevarnost, če ostane živ, kaznovati.

— **Atentat na višjega bilježnika.** Iz Budapešte poročajo: V vasi Dorog pri Granu je bil izvršen te dni bombni atentat na višjega bilježnika Morvo. Ob jutranjem svitu so pridrili neznan storilec na njegovem oknu dinamitno patrono, jo vžgali ter se odstranili. Patrona je eksplodirala, razbila okno in del zidu. Višji bilježnik je spal s svojo ženo in tremi majhnimi otroci v drugi sobi svojega stanovanja. Radi tega je ostala vsa rodbina nepoškodovana. Prestrašeni notar je vstal ter aviziral orožništvo, ki pa doslej storilec ni prišlo na sled. Domneva se, da gre za čin maščevanja.

— **Goljufivi madjarski liferanti.** V Budimpešti so aretirali trgovce Belo Hassa, Gezo Rozenthala in Adolfa Kollmana ter jih vtaknili v preiskovalni zapor. Ogoljufali so državo pri dobavih ovsu, sena in slame za armado.

— **Muzika Dravske divizijske oblasti v Ljubljani.** Priredili v torek, 10. avgusta 1926, ob pol 21. uri v veliki dvorani zdraviliškega doma v Rogaske Slatini simfonični koncert, ki ga dirigira višji kapelnik phil. dr. Jos. Čerin. — Spored: 1. Binički: »Iz moje domovine«, koncertna uvertura na srbske motive; 2. Schubert: »Simfonija H mol, I. stavek. Allegro moderato; 3. a) Rahmaninov: »Preludij, b) Remrl: »Na sveti večer; 4. Liszt: »Ogrska rapsodija št. 14. Vstopnine ni. Cena sporeda 10 Din. Vstop k koncertu dovoljen proti izkazu sporeda.

Ljubljana.

— **Generali na službenem potovanju v Ljubljani.** V Ljubljani se mude službeno armijski general Boža Terzić, komandant 5. armijske oblasti v Nišu ter divizijski general Dragoljub Lazarevič, Dobroslov Milenković, Petar Lazarevič in Bogoljub Ilić.

— **Prešlo je predvečernjim v hišo št. 11 na Poljski cesti.** Strela je šla skozi dimnik in strop postrešne sobe, na balkon prvega nadstropja, od tam pa v zemljo. Smrad in dim, ki ga je povzročila je stanovanje tako zbegal, da so mislili, da je izbruhnil požar ter so alarmirali gasilce.

SE EN SESTANEK ZA LJUBLJANSKO SAMOPURAVO.

Včeraj je sklicala Jugoslovanska soc. dem. stranka še en sestanek v brezalkoholno restavraciji »Pod Lipom«. Dočim prvi sestanek ni imel zaželenega efekta radi močnih nesoglasij in izbruhov medsebojnega antagonizma, se včerajšnji sestanek ni izvršil popolnoma v znamenju določenega dnevnega reda. Obravnavali so sicer nekatere prav umestne probleme, vendar bi bilo potrebno za to sklicati poseben sestanek. Kot edini pozitivni rezultat včerajšnjega sestanka se more zabeležiti, da so se nekateri navzoči delavci izrazili za enoten delavski blok vseh štirih marksističnih skupin.

Sestanek so se udeležili le zastopniki Jug. soc. dem. stranke (Bernot), skupine bivšega »Del. kmetkega lista«, narodnih socialistov ter nekateri člani grupe »Zjedinenja«, ki pa ni bilo oficijelno zastopano. Navzoči niso bili zastopniki SLS, Soc. stranke Jugoslavije in Strojne komisije, torej skupin, ki so bile na zadnjem sestanku predmet ostrih napadov Bernota in Kocmurja.

Sestanek je vodil Kusold. Prvi govornik Bernot je temeljito napadal gerentski trosvet. Tudi če bi bilo delo gerentov dobro, bi bilo še vedno slabo, ker gerente niso izvoljeni. Govornik si je privoščil tudi SLS, vendar je povdarjal nujnost, da prevzame takozvani konglomerat, to je koalicijska stranka, mestno upravo. Tudi je nujen nov volilni red, ki omogoča po načelu čistega proporcija, nastop najmanjšim frakcijam. Sedanji volilni red bo volja naroda pohodila. Zagovarjal je svoj predlog o predvolitvah.

Zorga Jaka je obsojal odsotnost SLS in drugih skupin ter zatrjeval, da se SLS boji vsake akcije, v in izven parlamenta. Tudi Soc. stranka Jugoslavije ima najbrže kaj za kulisami, zato danes ni zastopana. Pozivljal je v nadaljnjem govoru k enotnemu nastopu delavstva v borbi s kapitalizmom. Interesi delovnega ljudstva tudi zahtevajo, da se od strani sedanji mestni komisarjat.

Habe (pristaš »Zjedinenja«) je ostro nastopil proti sodelovanju s SLS in je predlagal

da se osnuje odbor vseh štirih marksističnih strank, ki naj izravna medsebojne spore in šele ta odbor naj sklepa o kakem paktu z drugimi strankami.

Juvan je v imenu NSS pozdravil ta predlog, ker želi, da postane marksistično in vse ostalo delavstvo enotno. »Mi se ne uslužujemo!« Ostali govor Juvana je bil usmerjen na to, da se osnuje velika delavska stranka, v katero naj bi eventualno vstopila tudi NSS. (Torej je nad SDS tudi NSS obupala! Op. por.)

Za Habetov predlog se je izrazil tudi zastopnik živilskih delavcev Tome.

Klemenčič pa je povdarjal, da je v eni točki podana možnost enotnosti vseh marksističnih skupin, namreč v obrambi najelementarnejših državljskih pravic. Ta slučaj je ravno pri okrnjenju avtonomije Ljubljane. Debata se je nato še nadaljevala.

KMETSKI PRAZNIK NA KRŠKEM POLJU.

Slovenska kmetška stranka priredi 15. avgusta t. l. na zgodovinskem krškem polju velik kmetški praznik. Lansko leto je bil kmetški praznik posvečen proslavi 350 letnice smrti kmetškega mučenika Matije Gubca. Udeležilo se je 15.000 ljudstva. Letošnji praznik bo manifestacija sloge in bratstva slovenskega in hrvaškega kmetškega ljudstva. Praznika se udeležijo veliki voditelji hrvaškega naroda Stefan Radić. Zanimanje za to kmetško prireditev je zelo veliko. Udeležijo se vse obmejne organizacije HSS s pevske in tamburaškimi zbori. Dolenjska bo ta dan zbrana prav vsa na Krškem polju. Največjo pozornost bodo zbujale prekrasne skupine iz kmetškega življenja na okrašenih vozeh. Lanskega praznika sta se udeležila poleg Radića tudi sedanji finančni minister dr. Perić in posl. dr. Marković.

Program praznika:

1. Ob 8. uri otvoritev živilske razstave v Krškem.
2. Ob 9. uri otvoritev konjske razstave.
3. Ob pol 1. popoldne krene povorka na Krško polje.
4. Ob 2. uri otvoritev slavnostnega zborovanja.
5. Ob 3. uri pričetek konjske dirke.
6. Razstava vin na Krškem polju pod vodstvom viš. klet. nadzornika g. Gombča.

Polovična vožnja po vseh progah dovoljena. Vstopnina za cel dan 5 Din.

KATASTROFALNA NEURJA V SLOVENIJI IN NA HRVATSKEM.

PLOHA V LJUBLJANI IN OKOLICI.

V mestu samem ni bilo nič posebnega. Sicer je bilo več dan kot že dolgo ne, vendar pa nismo videli nobenih »deročin potokov« na ulicah.

V hišo št. 11 na Poljski cesti je, kot poročamo na drugem mestu, treščilo. Tudi v Mestnem logu je treščilo v par dreves.

Sava, Ljubljana in vsi njeni pritoki so narasli. Delne poplave na Posavju, na Barju, v Mestnem logu, Rožni dolini niso nič izrednega. Gameljšica je poplavlila polja in ceste od Skarucine proti Smartnem in Gameljnam, tako da je bil promet med vasmi nekoliko časa zaprt. Voda je odnesla nekaj poljskih pridelkov in več brvi. Proti večeru se je voda vrnila v strugo.

Železniške proge.

O nesreči med Lazami in Zalogom smo poročali. Dodatno naj omenimo, da se je prevrnila lokomotiva v 8 metrov globok jarek. Nesreča se je pripetila zgolj slučajno. Ko je pripeljal mimo kritičnega mesta brzovlak, se je udril vsled tresljajev plaz ilovice. Nesreča je bila, da je bila pomešana ilovica z grmovjem in mladim drevjem, ki se je za pletlo v kolese lokomotive, vsled česar je skočila lokomotiva s tira. Potniki sprva nesreče niti opazili niso, ker so vozovi enostavno mirno obstali, ko je padla lokomotiva v jarek. — Strojevodja je ostal nepoškodovan, dočim so poškodbe kurjača Raktelja precej težke, zlomil si je dvakrat nogo.

Tudi gorenjska proga je bila nekaj časa prekinjena. Hudournik pri Hrušici je zamašil predor pod železniško progo s kamenjem ter se razlil čez progo. Vsled tega večerni vlak ni mogel pripeljati do Hrušice. Potniki so morali iti peš do Hrušice in čakati skoraj tričetrt ure na vlak, ki jim je prišel nasproti iz Jesenic. — Tudi Hraškiško progo je zasul plaz.

Plazovi na Gorenjskem.

Med Bohinjsko Belo in Sotesko ter pri Javorniku sta se odrgala plazova ter zasula državno cesto. Hujše nesreče ni bilo. Cesta je že zopet očiščena.

Snežni zameti v planinah.

V Julijskih Alpah in v Karavankah je zapadel precej visok sneg, ki sega do 400 m nad dolino.

Celje in okolica.

Niže ležeči deli mesta so bili poplavljeni. V številnih hišah je udrla voda v kleti, v nekaterih celo v pritličja. V trikotu med Hudinjo in Voglajno so se vse tovarne pod vodo, ki je segala mestoma skoraj do streh. Voda je segala do hotela Skoberne, v Strossmayerjevi ulici pa do Zvezne tiskarne. Savinja in Voglajna sta porušili vse lese in mostove.

V mestu in okolici je vladala velika panika. Vojaštvo in gasilci so bili zaposleni vsa noč z rešilnimi deli. Pri tem je bilo mesto v temi, ker je bil prekinjen električni tok.

Poplava je zahtevala, kolikor je dosedaj znano tudi tri človeške žrtve: V Gaberju je utonil slikarski pomočnik Vengust v Savinji pa neki vojak in neki otrok.

Zavodna je bila vsa pod vodo. Mnogo ljudi je splezalo na strehe, kjer so čakali v strahu rešitve. Nekateri so streljali, da bi obrnili pozornost nase.

Železniški promet

je bil še včeraj in se deloma še danes ovi-ran. Direktni promet se je vršil od Ljublja-

ne do Celja, pa še tu samo na enem tiru. V Celju so morali ljudje prestopati. Brzovlaki proti severu so vozili iz Ljubljane preko Jesenice in Celovca na Maribor. Tovorni promet na južni železnici je včeraj počival. V Zagreb vozijo vlaki preko Karlovca. Vsi vlaki imajo zamude.

VABILO

na 2. sejo skupščine Delavske zbornice za Slovenijo, ki se vrši v nedeljo, dne 22. avgusta ob 8. uri v zborovalni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika zadnje seje.
2. Poročilo predsednika.
3. Poročilo tajnika.
4. Poročilo blagajnika.
5. Poročilo finančne kontrole.
6. Proračun za leto 1926-27.
7. Odobritev pravilnika za brezposelne podpore.
8. Odobritev pravilnika kulturno-prosvetnega odbora.
9. Akcija zbornice za delavske pomožne blagajne.
10. Samostojni predlogi.

Vsi člani skupščine, ki želijo, da se sklepa o njihovih predlogih na skupščini, jih morajo predložiti prismoeno upravnemu odboru najpozneje do 8. avgusta t. l. Spreminjevalni predlogi k točkam dnevnega reda se naj pošljejo upravnemu odboru pisмено vsaj 7 dni pred skupščino.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1926.

Predsednik:

Melhor Čobal, l. r.

TRAGEDIJA BOLNICARKE FLESSA.

Kot smo svoječasno poročali, je ustrelila v Frankfurtu a/M milosrdnica Flessa bolnišnega zdravnika dr. Seitzja, ker jo je zdravnik zapečal in jo pustil z otrokom vred na cesti. Te dni se je vršila v zadevi obravnava. Bolničarka je nastopala zelo energično. Ko je izjavil eden od izvedencev, da je ustrelila Flessa dr. Seitzja najbrž iz zasede, je vzkliknila obtoženka: »Vas bom ustrelila, če bom oproščena!« — Državni pravdnik je predlagal, da se kaznuje Flessa s 15 letno ječo.

Po šest in pol urnem posvetovanju je bila proglašena sodba. Obtoženka je bila obsojena radi uboja na 7 let ječe. Preiskovalni zapor se ji vsteje v kazen. V preiskovalnem zaporu je sedela 9 mesecev. Takozvani državljanski častni pravici ne izgubi. Zanimivo je, kako so kadikoli sodbo utemeljili. Oni pravijo namreč: »Kar se tiče njenega razmerja z dr. Seitzjem, je dvomljivo, če odgovarjajo navedbe obtoženke resnici. Sodišče je mnenja, da jih je motivirati s pretiranim čutom obtoženke za pravico in pravost. Njene navedbe glede intimnega razmerja z dr. Seitzjem so zelo diferirale. Dokazano je, da je dobival dr. Seitz od Flesse grozila pisma. Pozneje ga je počakala v zasedi. Če je hotela imeti usmiljenka od njega otroka, da ga priveže tembolji nase, ali ne, ne pride v poštev. Namen, da ga ustrelji, je dokazan s trenutkom, ko si je kupila revolver. Od onega trenutka se je je dr. Seitz tudi bal. Tiste dne, ko je izvršila zločin, je prišla besna v njegovo stanovanje. V akutnem afektu, ki je hipoma nastopil, je postala misel, da ga usmrti, s katero se je toliko časa igrala, namen. Verjetno je, da so se izprožili vsi trije strelji, kot trdijo izvedenci, sam. Pri pravnih presoji dejanja je pa treba upoštevati, da smatra cela vrsta utjenjakov dejanje, izvršeno pod takimi okoliščinami kot umor, med njimi tudi Ebermayer. Kljub temu se sodišče temu naziranjui ni pridružio, temveč smatra, da gre za poizkus uboja, združen z malomarno usmrtitvijo. Drugih momentov, ki bi se jih utegnlo navajati v svrhu milejšje presoje dejanja sodišče z ozirom na to, da je uničila obtoženka dragoce- no življenje, kakor tudi v svrhu ustrašenja drugih histerikov ni priznalo ter tudi Flessi ni priznalo nobenih olajševalnih okoliščin. Zato jo obsodi na 7 let ječe.« — Obtoženko so privedli v sodno dvorano šele po proglašitvi sodbe. Ko ji je skušal predsednik raztolmačiti vsaj v ekscerptu utemeljevanje sodbe, se je branila rekoč: »Nočem nič več slišati!«

Marsikak jurist bi rekel isto!

To in ono.

Nenavadna aventura iz ženitovanjskega potovanja.

22-letni Istvan in 18-letna Gizela Galba iz Subotice sta se podala na ženitovanjsko potovanje k svoji teti v Kostajnici. Tu je mlada žena po nekaj dnevih povila otroka.

Po osmih dneh sta se napotila domov. V Sanji sta morala čakati od 11. do 12. zvečer na vlak. Tu jima je po njihovih navedbah pred sodnijo — otrok umrl, radi česar sta mu privezala kratkoma lo okrog vratu vrvice s 5 kg težkim kamnom ter ga vrgla v kolodvorski vodnjak. Po tem činu sta odpotovala v Subotico. Naslednji dan pa se je vedrica, s katero se zajema voda iz vodnjaka, odrgala in padla v vodnjak. Ko ko iakali ljudje vedrico, so na svoje veliko začudenje izvelkli otročje truplo.

Na lice mesta je prišla komisija, ter je ugotovila na podlagi izpovedbe neke ženske, ki je spoznala otrokovo obleko, čigav je otrok. Gizela in Istvan Galba sta bila v Subotici aretirana in oddana sodišču v Petrinji. Pri prvem zaslišanju je izjavil Istvan, da je vrgel mrtvega otroka on sam v vodnjak. Ko se je vrnila njegova žena v vlak in opazila moža brez otroka, da se je skoraj onesvestila, vendar pa zadeve ni ovdala.

Pozneje sta izpovedala oba obdolženca drugače. Žena je izjavila, da je vrgla otroka ona v vodnjak — seveda mrtvega — med tem ko je bil njen mož na kolodvoru.

Zdravniki pa so ugotovili, da je bil vržen otrok v vodnjak še živ. Zato je obtožilo državno pravdnštvo zakonec radi umora. Sodni

Izdajatelj in odgovorni urednik **ALEKSANDER ZELEZNIKAR**. — Za tiskarno »Merkur« v Ljubljani **Andrej Sever**.